

УДК 378.4.091.33.016:811.161.2'373.611

DOI <https://doi.org/10.24919/2518-1602.2025.10.7>

ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА» В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

ВІРА КОТОВИЧ,*доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) virako@ukr.net***ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-6370-8135>**Research ID:** M-6500-2018 (<http://www.researcherid.com/rid/M-6500-2018>)

У статті розглянуто інноваційні підходи у викладанні курсу «Вступ до мовознавства» в закладах вищої освіти. З'ясовано, що принцип студентоцентризму як сучасна філософія освітньої діяльності передбачає якісне переформатування процесу навчання, змінює вектори навчальної діяльності, підвищує зацікавленість студентів філологічних спеціальностей базовими дисциплінами. Проаналізовано теоретичні засади інноваційного навчання; схарактеризовано методи, ефективні під час опрацювання деяких із тем навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства»: кейс-метод, метод проєктів та рольову гру. Зроблено висновки про доцільність системного оновлення методики викладання цього курсу відповідно до потреб сучасної освіти.

Ключові слова: «Вступ до мовознавства», інноваційні підходи, заклади вищої освіти, методи і принципи навчання, освітні професійні програми.

TEACHING THE COURSE “INTRODUCTION TO LINGUISTICS” IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: INNOVATIVE APPROACHES

VIRA KOTOVYCH,*Doctor of Philology, Professor, Head of the Chair of Ukrainian Language, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) virako@ukr.net*

*In the article examines innovative approaches to teaching the course “Introduction to Linguistics” in higher education institutions. It was found that the principle of student-centeredness as a modern philosophy of educational activity provides for a qualitative reformatting of the learning process, changes the vectors of educational activity, and increases the interest of students of philological specialties in basic disciplines. **The purpose** of the article is to outline modern innovative approaches in teaching the course “Introduction to Linguistics” in the context of transformations in higher philological education. To achieve this goal, the following tasks were **performed**: innovative educational activities were analyzed as a systematic update of methods, forms and means of teaching; effective methods for teaching an academic discipline were identified; a number of innovative teaching methods were characterized. Among them: the case method, which involves the study of specific problem situations close to a real or hypothetical scientific, socio-cultural or professional context; the project method, which ensures the development of research skills through the independent creation of linguistic projects; role-playing as a method of effective work that stimulates students' cognitive activity, develops critical thinking and is an optimal means of modeling linguistic situations.*

*It has been proven that studying the basics of linguistics allows for a deeper understanding of language phenomena as a complex linguocultural phenomenon. The conducted research made it possible to draw **conclusions** that innovative approaches to teaching the course “Introduction to Linguistics” contribute to interest in linguistic disciplines, the development of critical and creative thinking, the formation of skills in analyzing linguistic phenomena, and the integration of theoretical knowledge into the practical plane. The use of interactive forms of learning ensures high-quality professional training for philology teachers. We see **prospects for further research** in the creation*

of methodological recommendations on the use of digital technologies as a series of modern innovative approaches to teaching linguistics subjects in higher education institutions.

Key words: “Introduction to Linguistics”, innovative approach, higher education institutions, teaching methods and principles, educational professional programs.

Постановка проблеми. У світлі модернізації сучасної української вищої освіти зростає потреба в оновленні не тільки змісту освітніх професійних програм, але й методів викладання навчальних дисциплін. Курс «Вступ до мовознавства» є базовим для студентів-філологів, позаяк формує фундаментальні знання про природу мови, її функції, роль та місце в соціокультурному просторі, структурні елементи мови тощо. Традиційні методи навчання не завжди відповідають освітнім потребам сучасного здобувача вищої освіти, назріває потреба впровадження новітніх освітніх підходів, зорієнтованих на студентоцентричне, активне, критичне й дослідницьке навчання.

Аналіз досліджень. У виданні Фердинана де Сосюра «Курс загальної лінгвістики», відтвореному Шарлем Балі та Альбером Сешее за прочитаними в Женевському університеті лекціями відомого швейцарського мовознавця, наголошено, що «наука про мовні явища пройшла три послідовні фази розвитку, перш ніж було визначено її справжній та єдиний предмет» (Сосюр де, 1998, с. 10). Найперше йшлося про *граматику* як науку, скеровану на дослідження основних положень логіки та позбавлену об’єктивного погляду на саму мову; згодом виникла *філологія* з проєкцією на фіксацію, тлумачення та коментування текстів; третій період – *компаративна філологія*, інакше, *порівняльна граматики*: порівняння мов між собою (Сосюр де, 1998, с. 10–11). Однак лише на початку 70-х років XIX ст. дослідники почали реально цікавитися умовами існування самих мов, а це дало змогу вченому виокремити основні «завдання лінгвістики: а) опис та історичний аналіз усіх доступних для неї мов, що уможливило подальше встановлення історії мовних родин та відтворення їхньої прамови; б) пошук чинників, які постійно та універсально діють у всіх мовах, і виявлення загальних законів, до яких можна звести конкретні явища історії цих мов; в) окреслення предмета і визначення самої лінгвістики» (Сосюр де, 1998, с. 16). З’ясуванню цих, а також низки дотичних питань і слугує курс «Вступ до мовознавства» як пропедевтична лінгвістична дисципліна в підготовці здобувачів вищої освіти філологічних спеціальностей.

Аналіз праць, запропонований як рекомендована література для вивчення курсу, зайняв би дуже багато місця і все ж був би не повним, бо вже «майже 200 років існує наука про мову людини, мови різних народів, народностей і племен, про усне і писемне мовлення» (Білецький, 1997, с. 11), з’являються книги, монографії, підручники, посібники, курси лекцій, методичні рекомендації, наукові, науково-популярні, публіцистичні статті тощо. Пригадаємо лише декілька знакових імен, чії праці присвячено історії становлення мовознавства як науки, починаючи від І. Огієнка, О. Потебні, В. Сімовича, а далі – С. Бевзенка, А. Білецького, Л. Булаховського, С. Дорошенка, П. Дудика, Ю. Карпенка, М. Кочергана, В. Німчука, Ю. Шевельова та багатьох інших учених, бо, як сказав останній із названих, «мова сучасної людини – таке складне явище, така складна і змінна система, що для вивчення її потрібні різні науки, які в своїй сумі становлять мовознавство» (Шевельов, 2012, с. 31).

Упродовж останніх років з’явилося також чимало наукових праць, присвячених проблематиці оновлення методики викладання лінгвістичних дисциплін, зокрема «Вступу до мовознавства» у закладах вищої освіти. М. Пентилюк акцентує увагу на потребі модернізації мовознавчої освіти відповідно до компетентнісного підходу та принципів студентоцентризму. Авторка обґрунтовує важливість поєднання теоретичної мовознавчої бази з елементами практичного мовного аналізу вже на етапі вивчення вступного курсу та доводить важливість «інтегративного потенціалу фахових дисциплін і розробки нових технологій реалізації міжпредметних зв’язків у навчальному процесі» (Пантелюк, 2011, с. 287). Такі «зв’язки, – продовжує науковиця, – дають можливість формувати у студентів наукове розуміння суті, походження й розвитку мови, її ролі в житті народу-творця, забезпечують розуміння методологічних основ лінгвістичних наук і розширюють гуманітарну ерудицію. Генетично пов’язані між собою мовознавство і літературознавство, історія української літературної мови та історія української літератури, що мають прямий вихід у генетичні контакти діалектології і фольклору, історичної граматики і давньої української літератури та ін.» (Пантелюк, 2011, с. 289).

У низці підручників та посібників «Вступ до мовознавства», виданих упродовж останніх років, зосереджено увагу на тому, що мову слід розглядати «як складну багаторівневу знакову систему» (Левицький, 2006, с. 3), до того ж «сучасний етап мовознавства характеризує інтерес до проблем семантики і прагматики, до когнітивної та комунікативної лінгвістики» (Левицький, 2006, с. 17). Вчені наголошують, що «для розкриття теоретичних засад формування науки про природу людської мови варто звернутися до комунікативної лінгвістики, яка досліджує загальні закони спілкування людей за допомогою природної мови, організацію засобів мовного коду та інших семіотичних систем у процесах комунікативної взаємодії особистостей» (Назаренко, 2021, с. 3), і переконують, що «кінцева мета курсу – формування наукового мовознавчого світогляду й лінгвістичної компетенції у здобувачів вищої освіти» (Вступ, 2023, с. 7).

Мета статті – окреслити сучасні інноваційні підходи у викладанні курсу «Вступ до мовознавства» в контексті трансформації вищої філологічної освіти.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна освітня діяльність передбачає системне оновлення методів, форм і засобів навчання. В основі інноваційного підходу лежать принципи конструктивізму, компетентнісного навчання, активізації пізнавальної діяльності. Вивчення мовознавчих основ на перетині теорії і практики дає змогу глибше осмислити мовні явища як складний лінгвокультурний феномен. Ефективними у викладанні курсу «Вступ до мовознавства» вважаємо метод кейсів, проєктну діяльність, інтерактивні лінгвістичні, рольові ігри та квізи, дебати, флеш-семінари, постерні презентації, фліп-класи, веб-квести тощо.

Метод кейсів, або **кейс-метод** (*кейс* – англ. *case* ‘обставини’, ‘реальний випадок, що стає підставою для аналізу теоретичних ідей’) передбачає вивчення конкретних проблемних ситуацій, наближених до реального або гіпотетичного наукового, соціокультурного чи професійного контексту. Це можуть бути кейси, пов’язані з проблемними теоретичними питаннями мовознавства, аналізом мовних явищ, оцінкою мовної норми, поглядами на функціонування мови в суспільстві тощо. Застосування такого методу під час вивчення курсу «Вступ до мовознавства» має низку дидактичних переваг. По-перше, це реальна активізація пізнавальної діяльності студентів, за якої формуються навички критичного мислення та логічної аргументації; по-друге, розвивається здатність працювати з науковою інформацією, уміння зіставляти різноаспектні підходи, що сприяє виробленню комунікативної, когнітивної та дослідницької компетентностей; по-третє, це забезпечує міждисциплінарну інтеграцію знань з лінгвістики, літературознавства, логіки, філософії, культурології тощо.

З метою ефективного впровадження методу кейсів доцільно дотримуватися такого алгоритму дій: формулювання кейсу, який має відповідати змісту теми; постановка проблеми; обговорення ситуації в малих групах або в режимі мікродискусії; презентація рішень та їх захист; узагальнення / рефлексія. Для прикладу, пропонуємо кейс «Сучасна українська літературна мова і діалекти: співіснування чи конфлікт?».

Відомо, що в сучасному українському мовному просторі спостережено функціонування не лише літературної мови, а й регіональних діалектів. З одного боку, літературна мова закріплена в законодавстві як єдина державна, унормована форма української мови. З іншого боку, в регіонах активно побутують діалекти та говірки, відмінні від літературної норми на фонетичному, граматичному та лексичному рівнях. У соціальних мережах, побутовому спілкуванні, локальних медіа, у текстах класичної і сучасної української літератури діалекти не лише збережені, але й перебувають у стані активного відродження. Це спричиняє дискусії: чи не загрожує часте вживання діалектів єдності мовного простору? Чи варто сприяти діалектному розмаїттю на рівні освіти, медіа, культури? Яке співвідношення між мовною нормою та варіантністю вважають допустимим у демократичному мовному суспільстві?

Проблемні запитання заохочують студентів до дискусії: Яке місце посідають діалекти в структурі національної мови? Чи суперечить поширення діалектів зміцненню статусу літературної мови? Як забезпечити мовну толерантність і водночас зберегти нормативність літературної мови? Які форми співіснування літературної мови і діалектів є оптимальними в умовах сучасного українського суспільства? Обговорення цих питань супроводжуємо завданнями: а) проаналізуйте погляди відомих науковців на співвідношення літературної мови й діалектів; б) наведіть приклади вживання діалектизмів представниками культури, освіти, користувачами соціальних мереж; в) сформулюйте власну позицію щодо ролі діалектів у сучасній мовній

ситуації; г) розробіть рекомендації для освітньої політики щодо інтеграції діалектної компетенції без шкоди для літературної мови.

Учені наголошують, що «багатство лексики народних говорів, різноманітність мотивів номінації, збереження у словниковому складі народної мови одиниць, відмінних за генетичною й часовою співвіднесеністю, – усе це актуалізує дослідження складу, закономірностей системної організації, особливостей функціонування лексики говорів» (Гриценко, 1990, с. 3). Тож, попри вагомість дотримання кожним громадянином України норм сучасної української літературної мови, не слід нехтувати можливостями користуватися місцевими говірками, які завжди зберігають живильну силу і зв'язок із рідним середовищем, довкіллям. Треба дбайливо «визбирувати регіональну лексику, фразеологізми, прислів'я та крилаті вислови, інші сталі сполуки, що дорогими перлами розсипані в народному мовленні. Діалектна лексика, часто проливає світло на з'ясування багатьох проблем етнографії, фольклористики, літературознавства, на вивчення історії та сучасного стану матеріальної і духовної культури народу» (Лесюк, 2008, с. 12). Народні говори – цілюще джерело, яке живить літературну мову, однак філолог мусить знаходити той баланс, за якого вживання діалектизму не шкодить мовленню, а збагачує його.

Робота з кейсом «Сучасна українська літературна мова і діалекти: співіснування чи конфлікт?» спонукає студентів-дослідників до розуміння природи мовної варіантності; сприяє здатності аргументовано висловлювати думку щодо суперечливих мовних явищ; формує навички аналізу лексикографічних джерел, різностильових взірців текстів та синтезу інформації з багатьох поглядів. На практиці підсумковим етапом проведеного заняття стало виконання науково-дослідної роботи «Говірка рідного села» – укладення словника місцевої говірки, прикладом для якого послуговували видання М. Голянич «Мовний портрет села Тюдів» (Голянич, 2018; 2022); Г. Дидик-Меуш «Мокряни. Говірка маминого села» (Дидик-Меуш, 2021) та М. Лесюка «Мовний світ сучасного галицького села (Ковалівка Коломийського району)» (Лесюк, 2008). Зазначимо, що робота студентки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Олени Левицької «Говірка бойківського села Сторона Дрогобицького району Львівської області» здобула III місце в II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з української мови, літератури (з методиками їх викладання) (2025 р.).

Отже, використання кейс-методу в курсі «Вступ до мовознавства» не лише підвищує мотивацію студентів до вивчення теоретичних аспектів мовознавства, а й забезпечує ґрунтовну підготовку до професійної діяльності в галузі гуманітарних наук. Такий підхід сприяє формуванню цілісного уявлення про мову як складне соціокультурне явище та розвиває аналітичне мислення майбутніх фахівців.

Важливим інноваційним підходом у викладанні курсу «Вступ до мовознавства» є *проектна діяльність*, яка забезпечує розвиток дослідницьких навичок через самостійне створення лінгвістичних проектів. Таке навчання передбачає виконання студентами індивідуальних або колективних досліджень, спрямованих на розв'язання певної лінгвістичної проблеми та створення освітнього, науково-популярного чи прикладного продукту на базі здобутих знань. Це сприяє сформуванню не тільки предметних, а й міжпредметних компетентностей. Метою проектної діяльності в рамках курсу «Вступ до мовознавства» є прагнення сформувати цілісне уявлення про мову як багатоаспектне явище; розвинути навички пошуково-дослідницької роботи; активізувати самостійну пізнавальну діяльність; навчити презентувати результати своєї роботи в різних формах (доповіді, статті, презентації тощо); розвивати комунікативні навички та вміння працювати в команді.

Етапами реалізації проекту є вибір теми, формулювання мети, проблеми, гіпотези, завдань; збір та аналіз мовного матеріалу (опитування, інтерв'ювання, аналіз наукових джерел, спостереження); оформлення результатів дослідження у вигляді презентації, буклету, відео, вебсторінки, наукового есе тощо; публічний захист проекту в академічному середовищі; оцінювання результатів проекту з урахуванням самооцінки та взаємооцінки.

Перевагами проектного підходу до вивчення низки тем курсу є поєднання теоретичних знань і можливості практичного їх застосування; стимулювання дослідницького мислення, формування міжособистісних і соціальних навичок; розвиток мовної, комунікативної та інформаційної компетентностей; підвищення мотивації до навчання через індивідуалізацію та творчість. Наприклад, метою навчального проекту «Мова і суспільство: взаємозв'язок, вплив, трансформації» є дослідження взаємозв'язку між суспільними змінами та мовними процесами

в сучасній Україні, визначення впливу соціальних чинників (політичних, культурних, економічних, технологічних) на мовні явища. Для реалізації поставленої мети запропоновано такі завдання: обговорити шляхи впливу суспільства на мову; дослідити сучасні мовні зміни в контексті соціальних процесів (війна, глобалізація, цифровізація); провести опитування серед студентів-однолітків та старшокласників щодо ставлення до мовних змін; проаналізувати приклади суспільного функціонування мови у ЗМІ, соцмережах, політичному дискурсі, сфері науки і культури; підготувати аналітичну доповідь із презентацією результатів дослідження.

У зв'язку із сучасними трансформаціями українського суспільства, і передусім із повномасштабною війною, зросла роль мови як символу національного спротиву. Мова стала маркером незалежності, інструментом опору, об'єднання та культурного відродження. Водночас активізовано питання мовної норми, варіантності, мовної політики, політичної риторики тощо.

Виконання запропонованого проєкту передбачає застосування таких методів дослідження, як: контент-аналіз публічних висловлень у засобах масової інформації та в соцмережах; анкетування; аналіз мовних змін у динаміці (порівняння текстів до і після 2022 року); огляд та характеристика наукових видань і публіцистики. Основними джерелами інформації для здобувачів вищої освіти мають стати наукові праці із соціолінгвістики; моніторинги мовної ситуації в Україні; науково-популярні та публіцистичні статті; усне опитування респондентів та письмове анкетування, робота з анкетами через Google Forms.

Виконання проєкту передбачає чітке усвідомлення понять мовної стійкості та мовної стабільності, які сьогодні, як стверджує Л. Масенко, «позначають надзвичайно актуальні для аналізу нашої мовної ситуації явища» (Масенко, 2004, с. 143). Науковиця цілком слушно цитує О. Ткаченка: «Втративши свою мовну стабільність, народ завдяки мовній стійкості може поступово повернути й свою мовну стабільність, навіть зміцнити її. Втративши мовну стабільність і не маючи або не виробивши мовної стійкості, народ може втратити навіть найстабільнішу і найвпливовішу, найпоширенішу в світі мову» (Ткаченко, 1990, с. 14–15).

На жаль, мала пролитися кров у буквальному сенсі слова, перш ніж українське суспільство повернуло своє обличчя в бік мовної стійкості. За результатами здійсненого в межах проєкту опитування, більшість респондентів відзначили зростання власної мовної свідомості після 2022 року; «більш українськими» стали соцмережі та медіа; передове суспільство почало ототожнювати україномовну трансформацію зі збройною боротьбою за незалежність України; мова дедалі більше виконує функцію символу національної єдності.

Отже, мова й суспільство перебувають у тісній взаємодії: суспільні зміни мають безпосередній вплив на мовну ситуацію в країні. Водночас мова відіграє активну роль у формуванні громадянської позиції та національної самоідентифікації. Це переконує в необхідності системного вивчення мовних явищ у соціальному контексті в межах курсу «Вступ до мовознавства». Проєктна діяльність при цьому відкриває широкі можливості для інтеграції теоретичних знань і практичних навичок. Вона не лише урізноманітнює навчальний процес, а й формує у студентів активну пізнавальну позицію, готує їх до наукової роботи, педагогічної практики та міждисциплінарного мислення. З огляду на таке, проєктний підхід доцільно вважати важливим компонентом сучасного мовознавчого навчання в університеті.

Формою представлення проєкту «Мова і суспільство: взаємозв'язок, вплив, трансформації» стали мультимедійні презентації та низка доповідей, з якими студенти виступили на звітній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, а згодом опублікували їх у збірнику матеріалів конференції.

Ще одним методом ефективної роботи, який стимулює пізнавальну активність студентів, розвиває критичне мислення, комунікативні навички та сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу, є *рольова гра*. Вона може стати оптимальним засобом моделювання мовознавчих ситуацій. Наприклад, під час вивчення теми «Функції мови» організуємо рольову гру «Мовна багатофункційність у дії», щоб поглибити розуміння функцій мови, навчити розрізняти їх у реальних мовленнєвих ситуаціях, розвинути аналітичні й риторичні навички майбутніх учителів-словесників. Рольова гра сприяє глибшому засвоєнню складного теоретичного матеріалу, формує мовленнєві компетентності, утверджує навички академічної дискусії, активізує самостійний пошук інформації та аналітичне мислення. Такий метод сприяє мотивації до вивчення лінгвістичної дисципліни через досвід безпосередньої участі в пізнанні та відтворенні нового навчального матеріалу.

Поняття функцій мови належить до базових понять лінгвістики. Розлогі міркування щодо цього подибуємо в монографії І. Вихованця «Нариси з функціонального синтаксису української мови» (Вихованець, 1992). «Проблема функцій, – наголошує вчений, – у сучасному мовознавстві являє собою досить широку сукупність теоретичних ідей, що уможливило накреслення різних аспектів функціонального підходу до мовних явищ. У першу чергу постає потреба розрізнити функції мови взагалі, з одного боку, і функції одиниць відповідних рівнів мови – з другого» (Вихованець, 1992, с. 12). Далі вчений погоджується з тими дослідниками, які вважають, що функції є практичним виявом сутності мови, реалізації її призначення в системі суспільних явищ; це специфічна дія мови, зумовлена самою її природою, те, без чого мова не може існувати. Визначення функцій мови належить до найскладніших проблем мовознавства. Тож для засвоєння цього матеріалу пропонуємо організувати рольову гру.

Викладач ознайомлює здобувачів освіти з класифікацією функцій мови, ділить їх на малі групи; кожна група отримує певну роль і контекст мовленнєвої ситуації, у розрізі якої має бути представлена одна з функцій.

Використовуючи реальні мовні приклади, учасники гри ілюструють та характеризують ту чи ту функцію. Наприклад, визначено такі ситуації для демонстрації функцій мови: 1) найпопулярніше в країні телешоу: модератор вітається з присутніми, з учасниками, глядачами (фатична функція); 2) урок української мови: учитель пояснює правила вживання апострофа (метамовна функція); 3) побачення: дівчина реагує на давно очікувану пропозицію хлопця (емотивна функція); 4) офіс народного депутата: політик спілкується з виборцями (комунікативна функція); 5) літературна кав'ярня: поет читає свої вірші (естетична функція); 6) юридична установа: підприємець дає назву новій фірмі (номінативна функція); 7) драматичний театр: актор виголошує монолог із п'єси (експресивна функція); 8) науково-дослідна лабораторія: дослідник здійснює наукове відкриття (когнітивна функція) тощо.

Результатами рольової гри «Мовна багатофункційність у дії» стало практичне засвоєння теоретичного матеріалу, студенти продемонстрували свої акторські та кліпмейкерські здібності. Після проведення дискусії (Яка ситуація найбільше запам'яталася? Чи були випадки поєднання функцій мови? Для розуміння якої функції найважче спрогнозувати мовленнєву ситуацію? Яку функцію мови найлегше продемонструвати засобом відеопрезентації?) та виконання творчого завдання (навести приклади фрагментів з літературних творів, які демонструють відповідну функцію мови) студенти створили, прокоментували та продемонстрували власні відеокліпи.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Інноваційні підходи до викладання курсу «Вступ до мовознавства» сприяють зацікавленості мовознавчими дисциплінами, розвитку критичного та творчого мислення, формуванню навичок аналізу мовних явищ та інтеграції теоретичних знань у практичну площину. Такі підходи включають: проектно орієнтоване навчання, що залучає студентів до виконання дослідницьких завдань; активне навчання через дискусію, рольові ігри, аналіз мовних кейсів тощо. Використання інтерактивних форм навчання забезпечує якісну фахову підготовку вчителів-філологів. Перспективи подальших досліджень убачаємо у створенні методичних рекомендацій щодо використання цифрових технологій (інтерактивних платформ, онлайн-тестів, віртуальних лінгвістичних лабораторій тощо) як серії сучасних інноваційних підходів до викладання дисциплін мовознавчого циклу в закладах вищої освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Білецький, А. О. (1997). *Про мову і мовознавство*. Київ : «АртЕк».
- Вихованець, І. Р. (1992). *Нариси з функціонального синтаксису української мови*. Київ : Наукова думка.
- Вступ до мовознавства*: навчальний посібник для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти (2023) / уклад.: Н. Безгодова, А. Найрулін. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
- Голяннич, М. (2018; 2022). *Мовний портрет села Тюдів*. Івано-Франківськ : Лілея-НВ Т. 1–2.
- Гриценко, П. Ю. (1990). *Ареальне варіювання лексики*. Київ : Наукова думка.
- Дидик-Меуш, Г. (2021). *Мокряни. Говірка маминого села. Словник*. Львів : Піраміда.
- Лесюк, М. (2008). *Мовний світ сучасного галицького села (Ковалівка Коломийського району)*. Івано-Франківськ : Нова Зоря.
- Пентилюк, М. І. *Інтегративний характер професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника*, 287–292. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/3877/3401>

- Левицький, А., Сингаївська А., Славова Л. (2006). *Вступ до мовознавства* : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури.
- Масенко, Л. (2004). *Мова і суспільство: постколоніальний вимір*. Київ : Вид. дім «КМ Академія».
- Назаренко, О. М. (2021). *Вступ до мовознавства* : навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2021.
- Сосюр, Фердинан де. (1998). *Курс загальної лінгвістики* / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. Київ : Основи.
- Ткаченко, О. (1990). *Проблема мовної стійкості та її джерел*. Мовознавство, 4, 14–18.
- Шевельов, Ю. (2012). *Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії (1947–1953 рр.)*. Київ : Темпора.

REFERENCES

- Biletskyi, A. O. (1997). *Pro movu i movoznavstvo [About language and linguistics]*. Kyiv : “ArtEk” [in Ukrainian].
- Vykhovanets, I. R. (1992). *Narysy z funktsionalnoho syntaksysu ukrainskoi movy [Essays on the functional syntax of the Ukrainian language]*. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
- Vstup do movoznavstva* [Introduction to linguistics]: navchalnyi posibnyk dlia zdobuvachiv filolohichnykh spetsialnosti zakladiv vyshchoi osvity (2023) / uklad.: N. Bezghodova, A. Nairulin.. Poltava: Vyd-vo DZ “LNU imeni Tarasa Shevchenka” [in Ukrainian].
- Holianych, M. (2018; 2022). *Movnyi portret sela Tiudiv*. [Linguistic portrait of the village of Tyudiv]. Ivano-Frankivsk : Lileia-NV T. 1–2 [in Ukrainian].
- Hrytsenko, P.Iu. (1990). *Arealne variuvannia leksyky [Areal variation of vocabulary]*. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
- Dydyk-Meush, H. (2021). *Mokryany. Hovirka mamynoho sela. Slovyk [Mokryany. Dialect of my mother’s village. Dictionary]*. Lviv : Piramida [in Ukrainian].
- Lesiuk, M. (2008). *Movnyi svit suchasnoho halytskoho sela (Kovalivka Kolomyiskoho raionu) [The linguistic world of a modern Galician village (Kovalivka, Kolomyia district)]*. Ivano-Frankivsk : Nova Zoria [in Ukrainian].
- Pentyluk, M. I. *Integratyvnyi kharakter profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia-slovesnyka [The integrative nature of professional training of future language teachers]*. S. 287–292. Retrieved from: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/download/3877/3401> [in Ukrainian].
- Levytskyi, A., Synhaivska, A., & Slavova, L. (2006). *Vstup do movoznavstva: navchalnyi posibnyk [Introduction to linguistics]*. Kyiv : Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].
- Masenko, L. (2004). *Mova i suspilstvo: postkolonialnyi vymir [Language and society: the postcolonial dimension]*. Kyiv : Vyd. dim “KM Akademiia”. 163 s. [in Ukrainian].
- Nazarenko, O. M. (2021). *Vstup do movoznavstva [Introduction to linguistics]*: navchalnyi posibnyk. Odesa : Feniks [in Ukrainian].
- Sosiur, Ferdinan de. (1998). *Kurs zahalnoi linhvistyky [General Linguistics Course]* / Per. z fr. A. Korniiichuk, K. Tyshchenko. Kyiv : Osnovy.
- Tkachenko, O. (1990). *Problema movnoi stiiikosti ta yii dzherel [The problem of linguistic stability and its sources]*. *Movoznavstvo*. № 4. S. 14–18 [in Ukrainian].
- Shevelov, Yu. (2012). *Narys suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy ta inshi linhvistychni studii (1947–1953 rr.) [An Essay on the Modern Ukrainian Literary Language and Other Linguistic Studies (1947–1953)]*. Kyiv : Tempora [in Ukrainian].